Paul Csavdari

Două Evanghelii complet diferite

Predica inițială a apostolilor și teologia jertfei din creștinismul paulin

În centrul credinței creștine originare se află persoana lui Isus din Nazaret, Fiul lui Dumnezeu, cel pe care Dumnezeu L-a înviat din morți ca semn suprem al aprobării Sale. Însă, pe măsură ce timpul a trecut, mesajul simplu al apostolilor a fost completat și apoi transformat într-un sistem teologic complex, dominat de ideea de „jertfă pentru păcate", promovat de Pavel și de școala sa. Această schimbare a produs efecte semnificative asupra felului în care este înțeles astăzi mesajul Evangheliei.

1. Predica apostolică inițială: Isus este Fiul lui Dumnezeu

Predica primilor apostoli era centrată pe un mesaj esențial: Isus este Fiul lui Dumnezeu. Aceasta se vede clar în mărturisirea famenului etiopian în Faptele Apostolilor 8:37:

„Cred că Isus Hristos este Fiul lui Dumnezeu."

După această credință simplă și clară, famenul cere să fie botezat și, spune Scriptura în Faptele 8:39, „își vedea de drum plin de bucurie." Aceeași bucurie este vizibilă și la Maria Magdalena, care după întâlnirea cu Isus înviat a alergat să vestească vestea celorlalți ucenici (Ioan 20:18), sau la cei doi ucenici din Emaus care, după ce L-au recunoscut pe Isus, s-au întors cu bucurie în Ierusalim (Luca 24:33-35).

Predica apostolică nu accentua ideea de vinovăție colectivă, nu introducea noțiuni despre păcatul originar și nu transforma moartea lui Isus într-un ritual de ispășire juridică. În centrul predicii se afla vestea învierii și chemarea la credință în Fiul lui Dumnezeu.

De exemplu, în Faptele 2:36, Petru spune clar:

„Să știe bine toată casa lui Israel că Dumnezeu a făcut Domn și Hristos pe acest Isus pe care voi L-ați răstignit."

Și mai departe, în Faptele 3:15:

„Ați omorât pe Domnul vieții, pe care Dumnezeu L-a înviat din morți."

În toate aceste predici nu apare ideea că Dumnezeu ar fi dorit moartea Fiului Său ca „plată" pentru păcat. Accentul cade pe fapta oamenilor (crima) și pe răspunsul lui Dumnezeu (învierea).

2. Teologia paulină: moartea devine jertfă pentru păcat

În scrierile lui Pavel apare o schimbare majoră de accent. Moartea lui Isus nu mai este văzută doar ca o crimă comisă de liderii religioși și de romani, ci ca un eveniment planificat divin pentru a ispăși păcatele întregii omeniri.

Astfel, în Romani 5:8-9 Pavel spune:

„Dar Dumnezeu Își arată dragostea față de noi prin faptul că, pe când eram încă păcătoși, Hristos a murit pentru noi. Deci, cu atât mai mult acum, când suntem socotiți neprihăniți prin sângele Lui, vom fi mântuiți prin El de mânia lui Dumnezeu."

Iar în Evrei 9:22, teologia paulină afirmă categoric:

„Fără vărsare de sânge nu este iertare."

Prin această afirmație, Pavel schimbă axa predicii: nu mai este vorba doar de credința în Fiul lui Dumnezeu și bucuria învierii, ci de necesitatea absolută a unei jertfe de sânge pentru obținerea iertării.

În plus, Pavel introduce ideea vinovăției universale prin Adam:

Romani 5:12:

„De aceea, după cum printr-un singur om a intrat păcatul în lume, și prin păcat moartea, și astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor, din pricina că toți au păcătuit..."

În viziunea paulină, nu doar cei care L-au omorât pe Isus sunt responsabili, ci întreaga omenire poartă indirect vinovăția. Astfel, Evanghelia nu mai este o veste a bucuriei imediate, ci o veste care implică sentimentul de vinovăție și nevoia imperativă de „plată" prin sânge.

3. Diferențele de efect între cele două predici

Predica apostolică autentică, așa cum o vedem în Faptele Apostolilor, produce credință și bucurie. În schimb, predica paulină produce anxietate, vinovăție și un sentiment permanent de datorie față de jertfa de sânge.

În Faptele 4:33, efectul predicării învierii este descris astfel:

„Apostolii mărturiseau cu multă putere despre învierea Domnului Isus și un mare har era peste toți."

Nu vinovăția, ci harul și bucuria dominau comunitatea creștină inițială.

Însă, în epistolele lui Pavel, credincioșii sunt adesea îndemnați să trăiască sub conștiința că au fost „răscumpărați cu un preț", că sângele lui Hristos este „prețul mântuirii" lor.

4. Concluzie

Mesajul inițial al apostolilor era centrat pe descoperirea Fiului lui Dumnezeu, pe victoria vieții asupra morții și pe chemarea la credință și bucurie.

În schimb, mesajul teologic dezvoltat de Pavel a transformat acest centru într-o doctrină despre vinovăția universală, plata prin sânge și ispășirea juridică.

Această schimbare nu este secundară, ci radicală.
A înlocuit Evanghelia vieții și a adevărului cu o evanghelie a fricii și a datoriei.

Pentru a redescoperi mesajul autentic al creștinismului originar, este necesar să revenim la predica simplă a apostolilor:
credința în Isus ca Fiul lui Dumnezeu și bucuria victoriei Sale asupra răului și morții.